

איש לרעהו

לקט אפרות
חז"ל, רעיונות,
עובדות והנהגות
פדולוי ישראל,
על מדות טובות
שכביאות לאהבת
הזולת, הנלפדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס
בלי רשות בכתב

מכון אהבת אמת - המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת ע"ש ר' צבי יהודה דומוביץ ז"ל
רח' אבן עזרא 2 ירושלים 92424 טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812

שבת קודש ג תמוז תשע"ב: הדלקת נרות - ירושלים 7:13 תל-אביב 7:28 חיפה 7:21 מוצאי שבת - ירושלים 8:31 תל-אביב 8:33 חיפה 8:35 ר"ת 9:05

פרשת קרח

איסור ליצנות

שלא להתלוצץ על הזולת ולא להרבות שחוק וקלות ראש, ושלא לשבת במושב ליצים! נלמד מהפסוק: "ויקהל עליהם קרח את כל העדה" ... (פרק טז"ט)

וכתב רש"י (מהתנחומא): ויקהל עליהם קרח - בדברי ליצנות כל הלילה ההוא, הלך אצל השבטים ופיתה אותם וכו'. ובמדור (שוחר טוב תהלים א) דרשו חז"ל: "ובמושב ליצים לא ישב" - זה קרח שהיה מתלוצץ על משה ואהרן. מה עשה? כינס עליהם את כל הקהל שנאמר: "ויקהל קרח את כל העדה". התחיל לומר לפנייהם דברי ליצנות.

מהי ליצנות? ומה מטרתו של הלץ בליצנותו? ידוע מה שכתוב: "ליצנות אחת דוחה מאה תוכחות". דבר זה פלא עצום: היאך יתכן שליצנות אחת תדחה מאה תוכחות. הרי וודאי מדברים על תוכחה שהיא נוקבת בתוכנה. גדושה בהיגיון ובחכמה, איכותית במסריה. והיה די בתוכחה אחת כזו כדי להשפיע. כדי לשכנע ולהתקבל על הלב. וכיצד יתכן שיהיה בכח ליצנות אחת להתמודד ולדחות לא רק תוכחה אחת כזו, אלא מאה תוכחות כאלו המלאים בחכמה כה רבה ובהגיון כה נוקב??

התשובה היא שבוזה אכן כחה הגדול של הליצנות, ומכאן סכנתה הגדולה. היא כלל לא מתיימרת להתמודד ולדון עניינת בטענות השכליות, יהיו חזקות ככל שיהיו. היא כמובן לא מסוגלת לזה, והיא גם לא זקוקה לכך. כי לא זו מטרתה. הליצנות נועדה "להפריך" את האדם עצמו ולא את טענותיו. תפקידו של הלץ בליצנותו להציג את הדברים האמיתיים והחכמים בסילוף הכי מגוחך וההזוי שאפשר, כדי להראות שהבעיה היא לא עם הדברים אלא עם זה שאומר את הדברים, וכשהאדם עצמו נהפך לחוכא ואיטלולא, שוב אין תוקף ואין משמעות לדברים שאומר. גם אם ימצא מאה תוכחות הכי חכמות שאפשר, הרי הלץ, בליצנות אחת שלו, דחה כבר למפרע את כל התוכחות, בכך שעשה את המוכיח "לא כשיר", "לא רלוונטי", וממילא לא ראוי להתייחסות... כזו היא טבעה של הליצנות וזה מה שרצה קרח בליצנותו.

בדרך אחרת מתבארת גדרה של ליצנות: הגאון **רבי מיכל יהודה ליפקוביץ** זצ"ל הביא בספרו **(דרכי החיים ח"ב) מהגרי"ל חסמן** זצ"ל על מה שאמרו חז"ל שקורח טען למשה בדברי ליצנות טלית שכולה תכלת וכו' ומשה לא ענה לו כלל על שאלתו. ותחת זאת התחיל להוכיח "רב לכם" וכו' נמצאנו למדים מכאן, כי על שאלות כאלו לא שייך לענות כלל. הם דברים בטלים שאין צריך להשיב עליהם.

א"כ נשאלת השאלה: מדוע הביאו חז"ל לדברי ליצנות אלו? מה זה משנה לנו אלו דברי ליצנות דיבר קרח? אלא לימוד גדול לימדונו חז"ל שהרי קרח פיקח היה ומה ראה לשטות זו? אלא מגלים לנו חז"ל את כוחות הנפש של האדם שהנגיעות משפיעות על האדם ומורידים אותו לשפל המדרגה של ליצנות. וליצנות אחת דוחה מאה תוכחות שהם שכל, הבנה ודברי אמת.

מאה תוכחות מראים לאדם בבירור את הדרך הנכונה. ובכל זאת כח הליצנות מעקם כל כך את השכל ועושה אותו לשוטה שדוחה מאה תוכחות של שכל ואמת. הליצנות סותמת את המוח ועושהו לחרש ושוטה. צא וחשוב: מאה אנשים גדולים בעלי חכמה מוכיחים את האדם ולץ אחד שמעקם את אפו בזה כבר קלקל את כל ההשפעה. עכ"ד בקצרה.

"אל תגעו במשיחי..."

סיפר רבינו יוסף חיים מבגדד זצ"ל: מעשה בתינוק של בית רבן שהיה הולך ללמוד כל יום לבית תלמודו, בחשק וברצון. והנה יום אחד כשחזר מבית תלמודו לביתו, פגש בדרכו תלמיד חכם גדול המהלך בדרך, ואחריו הולכים שני ליצים פורקי עול ועושים צחוק וליצנות מאותו תלמיד חכם.

ויהי למחרת, לא רצה הילד ללכת לבית תלמודו. שלח רבו לקרוא לו אך הוא מסרב. הפציר בו אביו ללכת ללמוד והוסיף לשכנעו בדברים ולומר לו: הלא כדאי לך ללמוד תורה שהרי תוכל להיות תלמיד חכם ויהיו קורין אותך רבי. אמר לו הילד: למה תקללני, הלא אני שמעתי אתמול כמה שחוק וליצנות עשו על חשבונו של אותו תלמיד חכם שהיו קורין אותו רבי. [הלא הדברים נוקבים חדרי בטן, עד כמה מסוגלת ליצנות אחת על ת"ח, להזיק ולהרוס].

סיים בעל ה"בן איש חי" וכתב, שבוזה התיישב לו מה שאמרו חז"ל (שבת קיט:): "אל תגעו במשיחי" - אלו תינוקות של בית רבן. ו"בנביאי אל תרעו" - אלו תלמידי חכמים. ויש להקשות: למה בתינוקות כתוב "אל תגעו" ובתלמידי חכמים "אל תרעו"? אלא שבתינוקות לא שייך בזיון כי מי ישים לב לבזותן, אך לעומת זאת את התלמידי חכמים יש ליצים שיש להם ענין לבזותם [כפי שרואים מזמן קרח ועדתו ועד עצם היום הזה] על כן אמר הכתוב שאל יבזו וירעו לת"ח ובכך לא יגעו לרעה בתשב"ר.

עפ"י בן יהודע שבת קיט:

עלון השבוע מוקדש לעילוי נשמת

ר' אהרן יעקב בן ר' אליעזר קורנווסר ז"ל

נלב"ע ז' תמוז תשס"ב
ת.נ.צ.ב.ה.

עלון השבוע נדפס לעילוי נשמת

ר' משה בן ר' יוסף דוד הגר ז"ל

נלב"ע ב"ז סיון תשפ"ז
ת.נ.צ.ב.ה.

התרחקות ממחלוקת

לרדוף אחר השלום ולהתרחק ביותר מן המחלוקת!

נלמד מהפסוק: "ויקח קרח" (פרק טז"א)

ופירש רש"י: לקח את עצמו לצד אחד להיות נחלק מתוך העדה לעורר על הכהונה, וזהו שתרגם אונקלוס: "ואתפלג", נחלק משאר העדה להחזיק במחלוקת".

האם מותר לספר לשון הרע על בעלי מחלוקת?

יש לדון: האם מותר לספר לשון הרע על בעלי מחלוקת? בגמרא ירושלמי (פאה ה"א) מבואר שמותר לספר לשון הרע על בעלי מחלוקת. והראיה מנתן הנביא שאמר לבת שבע "ואני אבוא אחריך [אל דוד] ומלאתי את דבריך" כלומר: הוא יוסיף לשון הרע.

והביא הגאון רבי יוסף שלום אלישיב שליט"א (לרפ"ש בתושח"י) בשיעורו את קושיית הגליון הש"ס בשם החתם סופר, שאם כן, הכיצד הביאה הגמרא בתלמוד בבלי (מו"ק טז.) ראייה מהפסוק הנאמר אצל דתן ואבירים - "העיני האנשים ההם תנקר" שמותר לשליח בית דין לספר לשולחיו לשון הרע על אלה שנשלח אליהם (כמו שאירע בפרשתינו). הרי כאן סיפר על דתן ואבירים שהם בעלי מחלוקת, ועליהם הרי הותר לספר לשון הרע, אבל בשאר מקרים יתכן שאסור לשליח בית דין לספר!?

ואמר הגרי"ש אלישיב שיש מתרצים כי התלמוד בבלי חולק בזה על הירושלמי וסובר שאסור לדבר לשון הרע על בעלי מחלוקת וממילא שפיר יש ראייה שלשליח בית דין מותר.

ואילו הגליון הש"ס תירץ שמותר לדבר לשון הרע על בעלי מחלוקת רק באופן שעל ידי כן תצא תועלת להשתיק המחלוקת כמו במקרה של נתן הנביא ובת שבע (שבירושלמי), אך במקרה של דתן ואבירים אין כל היתר לספר, שהרי לא היה בכך להשתיק המחלוקת, וכל ההיתר הוא משום "שליח בית דין".

מחלוקת לשם שמים - כשהיא נקיה מכל נגיעה אישית

מסופר בגמרא (בבא מציעא נט:) על רבי אליעזר וחכמים שנחלקו בדין "תנורו של עכנאי" [שהתנור נעשה ע"י חיבור חוליות חרס וטיט של אדמה] שרבי אליעזר טיהרו - שאינו מקבל טומאה [שלא החשיבו ככלי חרס אלא ככלי אדמה] וחכמים טימאוהו [שהחשיבוהו ככלי חרס]. באותו יום השיב להם רבי אליעזר לחכמים כל תשובות שבעולם ולא קיבלו ממנו.

לבסוף - אחרי מספר הוכחות מהחרוב, מאמת המים, מכותלי בית המדרש - אמר להם רבי אליעזר: "אם הלכה כמותי, מן השמים יוכיחו".

יצאה בת קול ואמרה: הלכה כמותו בכל מקום! עמד רבי יהושע ואמר "לא בשמים היא..." ובתורה כתוב "אחרי רבים להטות". באותה שעה אמר הקב"ה: "ניצחוני בני!"

ותמה כ"ק אדמו"ר גאב"ד אונגוואר - הגאון רבי מנשה קליין זצ"ל (בספרו משנה הלכות עה"ת): הרי ודאי כך ההלכה ש"אחרי רבים להטות". ואם כן, הכיצד בא רבי אליעזר וטוען שיש לפסוק כמוהו ולא כמו הרבים. וכי חולק הוא על פסוק מפורש בתורה!?

והביא גאב"ד אונגוואר לתרץ, כפי ששמע מהגאון רבי שניאור קוטלר זצ"ל שאמר בשם אביו הגאון רבי אהרן קוטלר זצ"ל (ששמע מהגרא"ז מלצר זצ"ל) כי רבי אליעזר חשד באותם חכמים שחלקו עליו, שמא יש להם איזושהי נגיעה במחלוקת זו, אף שהיא דקה מן הדקה, וממילא כל שיש נגיעה בטל הרוב! ואז הדין ד"אחרי רבים להטות" אינו קיים. לפיכך לא חש רבי אליעזר לדון זה.

והביא לזה הגאב"ד ראייה, ממה שממשיכה הגמרא לספר שם על רבן גמליאל שהפליג בספינה ועמד בים נחשול להטביע הספינה אמר רבן גמליאל: כמדומה שאין זה אלא בשביל רבי אליעזר. עמד על רגליו ואמר: רבונו של עולם, גלוי וידוע לפניך שלא לכבודי עשיתי ולא לכבוד בית אבא עשיתי אלא לכבודך עשיתי שלא ירבו מחלוקות בישראל. ואז נח הים מזעפו.

ומשמע מכאן שהיה חשד לומר שלכבודו עשה כן, שאם לא, מה לו לטרוח ולנקות עצמו ממה שלא חשדוהו ואין בו, אלא מוכח מכאן כפי שתירץ הגר"א קוטלר.

מה לכל אדם להתערב במחלוקת בין גדולי תורה?

מחלוקת ניטשה בין הבעל שם טוב הק' זצ"ל ובין הצדיק רבי נחמן מהורודנא זצ"ל בדברים נשגבים מכבשונו של עולם. יום אחד שמע רבי נחמן אנשים בסביבתו מדברים סרה בבעש"ט. ויחר לו מאד ויוכיחם בדרך משל:

שני שרים רצו להנות את מלכם האהוב וגמרו ביניהם לעשות לו כתר. עמדו והוציאו על הכתר הון עצום, וכאשר נשלמה מלאכת הכתר, פרץ ביניהם סכסוך בדבר שיבוץ אבן יקרה. שר אחד אמר כי מקומה של האבן בצד זה של הכתר, ואילו השר השני אמר כי מקומה בצד אחר... כמובן לשניהם הייתה רק כוונה אחת: שהאבן תשובץ במקום הטוב ביותר, כדי שהכתר יהיה יותר יפה, והכל לכבודו של המלך.

שמע איש המוני ופשוט על המריבה בין שני השרים, ויבוא אליהם ויכריע כדברי אחד מהם. גערו בו שני השרים בניזיפה: אי לך שוטה! למה הנך מכניס ראשך בדברים גדולים שאינם לפי השגתך כלל? אנו מריבים ביננו, משום שאנו יודעים את טיב הכתר ומכירים את גדולת המלך, וכל אחד לפי שכלו רוצה להטיב למלך ולכבודו, אבל אתה, כיצד מלאך לבך לפטפט דברים בענין שאינך יודע בו כלל?

כך גם המחלוקת שביני לבין הבעל שם טוב. זוהי מחלוקת טהורה לשם שמים כיצד לעבוד טוב יותר לכבודו של מלך מלכי המלכים, וכזו מחלוקת כבר היתה מעולם: בין שאול לדוד, בין הלל לשמאי ודומיהם. ואילו אתם מה לכם כי תכניסו ראשכם בעניינים נשגבים שאין לכם בהם מושג!?

ממעיונות הנצח - אבות

"פרנסה נקיה" - בלי מחלוקת עם הזולת...

מאז אותו מעמד נורא (במעשה הידוע שבו זעק החפץ חיים "מחלוקת החוצה") שבו נוכח הגאון רבי מרדכי צוקרמן זצ"ל, ברח מכל סרך של מחלוקת כבורח מן האש. בכל עת היה רואה בעיני רוחו את רבו החפץ חיים עומד לידו ממש. וצועק בריתחה: "מחלוקת החוצה!"

לימים, כאשר נתכבד רבי מרדכי למסור שיחות מוסר באחת מהישיבות, לא התמיד במשרה זו יותר מיום-יומיים... וכל כך למה?

התברר לו שישנה מחלוקת בהנהלת הישיבה. ואף שהדברים לא נגעו אליו כלל וכלל. שכן הכל היו תמימי דעים בחשיבות שיחותיו. ומעמדו היה מקובל על שני הצדדים. מכל מקום לא היה מסוגל לסבול את האווירה העכורה, מלבד מה שחשש על השפעת רושם המחלוקת עליו: "מחלוקת עושה רושם על האדם" - אמר, ועזב מיד את המקום.

וכך פירש רבי מרדכי את המשפט השגור בפי העולם "פרנסה קלה ונקיה": פרנסה "קלה" - כפשוטו... "נקיה" - בלי מחלוקת עם הזולת!

במכתב לאחד מבני משפחתו שביקש ממנו לפעול בעבורו בדין תורה ממנוי בו היה מעורב, ביקש רבי מרדכי לבל יערב אותו, ובתוך הדברים כתב לו: "מעולם לא הייתי לא מן הנתבעים ולא מן התובעים!"

יחיד ודורו

לשמוח בחלקו ולא לקנא במה שזכה חברו!

נלמד מהפסוק: "ויקח קרח" (פרק טז-א)

וכתב רש"י: לקח את עצמו לצד אחר להיות נחלק מתוך העדה לעורר על הכהונה. ולהלן (ד"ה ודתן) כתב רש"י: ומה ראה לחלוק עם משה? נתקנא על נשיאותו של אליצפן בן עוזיאל שמינהו משה נשיא על בני קהת על פי הדיבור... אמר קרח... הריני חולק עליו ומבטל את דבריו... עכ"ל. נמצינו למדים, כי הקנאה היא זו שגרמה לקרח להצית את אש המחלוקת על משה רבינו, ולהסית את העדה בדברי כפירה וליצנות, עד כדי נסיון לעקור את האמונה בנבואת משה ובתורה מן השמים.

נמצאנו למדים, כי הקנאה היא זו שגרמה לקרח להצית את אש המחלוקת על משה רבינו, ולהסית את העדה בדברי כפירה וליצנות. עד כדי נסיון לעקור את האמונה בנבואת משה ובתורה מן השמים. קנאה זו הוציאה את קרח מן העולם והביאה את כל עדתו לאבדון.

דברים נוקבים חדרי בטן כתב **רבינו בחיי** זצ"ל בפירושו: שתי סיבות היו לו לקרח במחלוקת הזו. א) שהתלבש במדת הקנאה והיא מדה רעה ומכה שאין לה רפואה! ב) טעה בשלשלת העתידה לצאת ממנו.

ממשיך רבינו בחיי וכותב: מדת הקנאה היא שידוע כי כאשר יקנא האדם במי שהשיג עושר ונכסים, יוסיף דאגה על דאגה עד ששיג כמוהו, ואם השיג יגיע מזה אל אהבת הכבוד ובקשות מיני הממשלה בקניני העולם הזה, ומאהבת הכבוד יעלה על השררה, ומהשררה יגיע מזה לעבוד עבודה זרה.

ואם לא השיג, יהיו כל ימיו מכאובים וחיי צער יחיה, וסוף שימית את עצמו או את חברו. את עצמו שכן אמר שלמה (משלי יד) ורקב עצמות קנאה. וכן אמר אליפז (איוב ה). ופותה תמית קנאה. מי שמתפתה אחר מדת הקנאה תמיתנו.

וכן דרשו חז"ל: הקנאה והתאוה והכבוד מוציאים את האדם מן העולם. את חברו, שהרי מתוך הקנאה יבוא לידי שנאה, ומן השנאה לידי רציחה כמו שכתוב (דברים יט) "וכי יהיה איש שונא..."

קשה כשאל קנאה...

מהמעשה הנורא שלפנינו נלמד עד היכן מגיע כוחה ותוצאותיה ההרסניות של קנאה ותחרות: לילה אחד נחרדה אשתו של קבלן המצבות הירושלמי שמעון לשמע זעקותיו: "החשי מהר את הרופא, ידי הימנית משותקת!" הרופא הוזעק אך לא יכול לאתר את הסיבה.

לקראת בוקר, לאחר שהתפתל ביסוריו כל הלילה, ביקש שמעון מאשתו שתלך לשכונת "בית ישראל" ותזעיק אליו את רבי מרדכי אבנר, בונה המצבות האשכנזי. האשה עשתה כדברי בעלה, והלה תמה בלבו על המתחרה הרציני שלו, אשר שולח להזעיקו בשעה כזו.

אבנר ידידי - פנה אליו שמעון - אנא סלח לי, מחל לי, כפר לי. גמלתיך רעה ללא כל עוול בכפיך. חוטא ופושע אני, זעק שמעון בקול כואב ומיוסר, אתמול בנית את המצבה העגולה על קברו של הצדיק רבי צבי פסח פרנק זצ"ל, אך אני פושע, רציתי להוכיח כי רק אני מומחה לעשות מצבה עגולה, ולאחר שחזרת לביתך אמש, הלכתי בזדון לבבי, הרמתי פטיש כבד ועשיתי סדק באבן המצבה. אוי לי ואבוי לנפשי כי שלחתי ידי בציון הקדוש של אותו גאון וצדיק.

נדהם אבנר ונשאר המום למשמע אוזניו, עד היכן מגיעה כוחה של קנאה ותחרות.

שמעון אזר כח והמשיך בדבריו: "אנא ידידי, עשה למעני, ואל תגרם לי לרדת לבאר שחת. רד מהר לבית העלמין בהר המנוחות, ועשה מיד מצבה חדשה, ואני אתן את שכרך משלם. אך אנא, אל יודע הדבר לאיש. בוש ונכלם אני במעשה הרע שעשיתי ומתנחם אני עליו.

רבי מרדכי הבטיח לו נאמנה על מה שביקשו. הוא בנה מיד מצבה חדשה ולא נודע הדבר לאיש. למחרת קם שמעון ממשכבו, ולא נודע כלל על ידו הכואבת, הדברים נשארו כמוסים עד פטירתו של רבי מרדכי אבנר. (מפי בתו ר' מרדכי).

עמוד ההוראה

החזקת לומדי תורה

להחזיק ולתמוך בתלמידי חכמים שמקדישים עצמם כליל ללימוד התורה!

נלמד מהפסוק: "ולבני לוי נתתי כל מעשר בישראל לנחלה חלק עבודתם" (פרק יח-א)

מפסוק זה לומדים על מצות מעשר ראשון שנתחייבו בני ישראל לתת חלק אחד מעשרה חלקים ללויים. וכתב החינוך (מצוה שצ"ה): "משרשי המצוה, לפי שבט הלוי בחר השי"ת בתוך אחיו לעבודתו תמיד במקדש, על כן היה מחסדו יתברך לתת להם מחיתם דרך כבוד, כי כן יאות למשרתי המלך שתהיה ארוחתם מזומנת להם על ידי אחרים שיכינוהו להם, ולא יצטרכו הם ליגע בדבר זולתי בעבודת המלך היקרה..." ומסיים החינוך: "והמחיה משרתי האל-בממונו, ברכת השי"ת תנוח עליו בכל אשר יש לו. וזהו אמרם ז"ל (אבות ג-ג) מעשרות סיג לעושר."

עד כמה חשוב וחיוני לתמוך, להחזיק ולקיים את הישיבות הקדושות בימינו, נבין מדבריו המאלפים של רבינו הגרא"מ שך זצ"ל, וכך אמר בשעתו בשיחה אישית עם ראשי השלטון:

"כאשר אדם רואה בנין גדול וגבוה בן עשרות קומות, יש להבין שהיסוד של הבנין הוא חזק ועמוק מאד באדמה, שאם לא כן אין אפשרות שיחזיק בנין גבוה כל כך. כאשר אתם רואים את בנין האומה הישראלית, שהיא האומה הותיקה ביותר בין העמים, ונשארנו עד היום קיימים כיהודים ללא בילבול שהיה אצל שאר האומות. על כן בהכרח שהיסוד חזק מאוד!

"ומהו היסוד של האומה? היסוד הוא ארבעת הכתלים של הישיבה. של כל הישיבות! אותם בני תורה ובני ישיבות שלומדים בהם הם היסוד! ועל כן מי שרוצה בקיומו של עם ישראל ובקיום המדינה, הרי זה רק על ידי חיזוק היסוד!

"אנחנו בטוחים שכל זמן שמשיח לא בא, יהיו מלחמות כי כתוב (ישעיה נ"ד) "הרשעים כים נגרש, כי השקט לא יוכל". ואפילו אם נהיה כאן עשרה מליון יהודים. ומה מבטיח שיחזיק אותנו לאורך זמן? ואם תהיה מלחמה בין המעצמות הגדולות, איזו חשיבות וערך יהיה לנו? רוסיה היתה מדינה ענקית ופולין הייתה מדינה עם שלושים מליון איש ונעלמו בין לילה. וכך בעוד מדינות, ובמה החשיבות והכח שלנו? הרי מסביבנו ישנן רבבות מליוני ערבים?

"היסוד והכח של עם ישראל הוא רק כאן, בישיבות הקדושות, ומי שרוצה בטובת עמנו, צריך לעשות כל מה שבאפשרותו לחזק יסודות אלו ולא זדקא בכסף, אף כי בוודאי שאם אין קמח אין תורה, אבל יש לחזק בעיקר את הרוח, את הרעיון וההבנה במה כוחנו האמיתי כנגד כל אויבנו. עכ"ד.

"טללי תחיה" למחזיקי התורה

סח הגאון רבי זלמן סורוצקין זצ"ל: רגיל היה החפץ חיים לומר כי אילו היו העשירים מבינים את ה"רב-טוב" הצפון למחזיקי התורה אזי היו מחזיקים בממונם הרב את כל הישיבות ותלמודי התורה! וצדקה עשה הקב"ה עם עניי ישראל, שהעלים זאת מן העשירים, כדי לתת הזדמנות לעניים שישתמשו גם המה בפרוטותיהן המעטות בהחזקת התורה וגם להם יהיה "טללי תחיה" לקום בתחיית המתים לעתיד לבוא.

הדעה והדיבור-ח"ב

"בני התורה הם מקיימי הארץ"

פעם ניסו גבאים לשכנע גביר מסויים, לתת כסף למוסדות תורה, אך הלה אמר כי קיבל על עצמו לתת כסף רק לענייני "ישוב ארץ ישראל". באו להוועץ עם רבינו הגרא"מ שך זצ"ל לשמוע ממנו סדר העדיפויות.

אמר להם הרב שך: אמרו לגביר, שגם לשיטתו ועפי" קבלתו, ראוי שיתן מכספו לישיבות. שכן רק בני התורה מקיימים את ארץ ישראל, כי בלימודם נותנים הם תוכן רוחני והצדקה לזכות קיומנו בארץ. וממילא הם הם הבונים את ארץ ישראל!

עפ"י שימושה ש"ת

בין איש לרעהו

ומי כעמך ישראל

סיפורים בני זמננו

הצלת נפשות תרתי משמע...

הפצירה בי לחדול מלטפל בבחורים. הסברתי לה שכלל לא יזמתי את המקצוע החדש, וזה פשוט התגלגל אלי משמים. הנה, ברוך השם אני מצליח להציל נפשות, וזו בהחלט שאלה לא פשוטה כיצד להתמודד עם הנושא הזה.

באחד הימים, כאשר הנושא עלה שוב, החלטנו לצאת לחיק הטבע. הרעיון היה להתיישב במקום רגוע, ושם לפתח ולדון בנושא עד שנגיע להסכמה סופית ומוחלטת כיצד לנהוג! יצאנו צפונה, התיישבנו בגדה של אחד הנחלים ושוחחנו. לפתע צדה את עיני חבילה צבעונית מתגלגלת עם אחד ממפלי הנחל... עד מהרה קלטתי שזה לא עפיפון מקופל, אלא משהו חי...

זינקתי למים כשאני לבוש כולי וחילצתי משם את "החבילה", תינוקת בת שנה וחצי!

התינוקת הייתה חיה ברוך ה', היא בלעה קצת מים, היא הייתה מבוהלת מאוד אך לאחר כמה דקות נרגעה. התרגשנו מאוד ממה שהתרחש, לקח לנו זמן להירגע ולצאת לחפש את הוריה. טיפסנו לכיוון מקור הנחל ושם גילינו על גדות הנחל משפחה ברוכת ילדים בלעה"ר מאושרת וישיבת ומבלה. הם כלל לא הבחינו בחסרונה של הקטנה. ברגע שאם התינוקת הבחינה בי מחזיק את הפעוטה...

בשלב זה של הסיפור נשמעה התפרצות רמה של בכי מכיוון עזרת הנשים בשמחת השבע ברכות. **מסתבר שבתאיאורו הצבעוני הצליח ראש הישיבה להחזיר את השוויגער לאותו רגע נורא, בו היא מגלה את ביתה הקטנה ניצולה מטביעה וודאית!**

ראש הישיבה המשיך לתאר את אשר התרחש: באותו רגע בו גילתה האם את תינוקה אמרה בהתרגשות "אני רוצה לתת לך את כל מה שיש לי. הרי אתה הצלת את ביתי!" היא הציעה לי את הדבר היקר ביותר שהיה אצלה: את השטר האחרון שקיבלה מהאדמו"ר זצ"ל.

הסברתי לה שאני מסרב לקבל את השטר וזאת מהסיבה הפשוטה: עבורה הוא שטר חשוב ביותר, אבל היא כל כך התחננה להיטיב עם מציל ביתה, עד שנכנעתי ולקחתי את השטר.

* * *

אבל דבר משמעותי נוסף התרחש באותו רגע: "הוויכוח" ביני לרעייתי בנוגע לתפקידי בעולם הוכרע. ראינו כיצד מגלגלים משמים שאציל נפשות דווקא בו בזמן בו התיישבנו לדון בנוגע להצלת נפשות... שנינו הבנו שזהו תפקידי!

על מנת שלא נשכח את המסקנה, מסגרת את השטר ותליתי אותו בביתי.

כאשר סיפר לי החתן דגן עם מי התארס, רציתי לוודא שמדובר באותה משפחה. לכן ביקשתי ממנו לבדוק באיזה תאריך הייתה השוויגער אצל האדמו"ר, שכן התאריך הזה רשום על השטר הממוסגר בביתי.

ראש הישיבה סיים את סיפורו, והנוכחים התקשו - מרוב התרגשות - לאכול את המנה האחרונה שהוגשה זה לא מכבר... נורא ונפלא איך מגלגלת ההשגחה העליונה את עניינינו!

בשונה מסיפורים אחרים שאנו מפרסמים, הרי שאת גיבורי הסיפור הנוכחי אנו מכירים אישית. ויכולנו להעיד על אמיתות הסיפור ממקור כמעט ראשון.

הרה"ג ג. שליט"א הוא ראש ישיבה העומד כיום בראשות ישיבה ליטאית המיועדת לבחורים שלא מצאו את מקומם בישיבה רגילה. הוא אוהב את תלמידיו אהבת נפש, והם משיבים לו באותו מטבע. החיבור בינו לתפקידו נראה טבעי - ומה רבים האנשים שהיו חולמים לעסוק במקצוע אותו הם כל כך אוהבים. אולם, לא נגזים אם נאמר שהוא הגיע לתפקידו ב"דרך נס!" ומעשה שהיה כך היה.

* * *

וכך מספר לנו אחד מבעלי המעשה, הרב ה' שליט"א. הבן שלי למד בתקופה מסויימת באותה ישיבה ליטאית ולאחר מכן עזב את הישיבה.

מבחינתו של הרב ה' התחיל הסיפור כאשר התארס בנו ופנה לקבל 'מזל טוב' מראש הישיבה שלו בעבר - באותה ישיבה ליטאית פלוניית שמיועדת לבחורים שלא מצאו את מקומם בישיבה רגילה. ראש הישיבה התעניין עם מי התארס, וכאשר שמע פרטים כלליים אודות המשפחה, שאל לשמה של השוויגער, אם הכלה. החתן נקב בשמה וראש הישיבה שאל אם יש לו מושג מתי היתה השוויגער בפעם האחרונה אצל האדמו"ר זצ"ל?

לחתן, כמובן, לא היה קצה של מושג בנושא זה. הלוא זה עתה התארס, ומניין לו לדעת פרטים אלו? אך החליט לברר זאת, למען ראש הישיבה שמשום מה התעניין בפרט זה.

כעבור תקופה פגש את ראש הישיבה ואמר לו: "שבת **תשנ"ב**!"

ראש הישיבה האזין למידע, והפנה לחתן בקשה מוזרה: אני רוצה לספר לך סיפור ששווה 10,000 דולר, האם תוכל לשלם לי? החתן לא ידע אם לצחוק אם לבכות, וראש הישיבה הציע כך:

מכיוון שלפי תגובתך אין לך לשלם \$10,000 אז אני מציע שתזמין אותי לאחת משמחות השבע ברכות - בה ישתתפו הקרובים משני הצדדים - ושם אספר את הסיפור בפני כולם חינם אין כסף!...

החתן נענה להצעה המוזרה והמפליאה כאחת, והחל מאותו רגע הלך המתח בקרבו וגאה!

* * *

אתם יודעים? ממש לא התכוונתי לשמש כראש ישיבה! - פתח ראש הישיבה וסיפר במהלך סעודת השבע ברכות. בני המשפחה המורחבת ישבו סביבו במעגל של חצי גורן, והוא המשיך:

למדתי בכלל, כמו כולם. אבל מידי פעם נוצר לי קשר עם בחורים שלא כל כך הסתדרו במסגרות הישיבה. הצלחתי לעזור לבחור אחד, וזה גרר אחריו בחור נוסף. ועוד אחד. ועוד אחד. עד שביום בהיר מצאתי את עצמי מוקף בבחורים ומקדיש להם שעות על גבי שעות.

זה היה על חשבון שעות הלימוד, ובאיזשהו מקום גם על חשבון הבית. רעייתי לא תכננה חיים כאלו אינטנסיביים,